

SLOVENSKI TABORIŠČNIK

Štev. 36.

Št. Vid ob Glini

Sreda 15. avgusta 45.

KAKO JE V DOMOVINI?

Iz domovine smo prejeli poročilo, napisano sredi tega meseca že, iz katerega je razvidno, kakšne so razmere v domovini.

"Življenje se v splošnem ureja že na veliko po novem redu". Delavci ne prejemajo redne plače, temveč samo predujem na plačo. Plača delavca je povprečno 10 Din na uro. - Tovarne obratujejo vse. - Delavci so na splošno zelo titovsko usmerjeni, da, navdušeni, čeprav je z njihovimi plačami tako, kakor je spredaj povedano.

Kmečko ljudstvo pa živi v težkem razmerju do "novega reda". Denarja zelo primanjkuje, ker ne plačajo oddanih kmečkih pridelkov niti ne živine; še celo za oddano mleko ne dobe plačila. Davke pa morajo v redu plačati. Zaradi hudih gospodarskih prilik se je kmet že zelo, zelo obrnil od sedanjih oblagtnikov in pričakuje bistvenih izprememb, češ, da tako ne more dolgo obstati. Ta preobrat se je zgodil tudi že, pri onih, ki so prej popolnoma simpatizirali s partizani.

Železnica in pošta obratujeta v redu.

Kar se tiče domobrancev, ki so bili vrnjeni s Koroškega na Gorenjskem, so jih imeli najprej zaprte v Škofji Loki, pozneje pa so jih predstavili v škofove zavode v Št. Vidu nad Lj. Gotovo je, da je bilo nekaj teh domobrancev bilo že iz Škofje Loke poslanih na delo v Kočevje in Zagorje. O teh domobrancih ljudje ne vedo ničesar povedati. Za one pa, ki so bili iz Škofje Loke poslani v Št. Vid n. Lj., pa je ugotovljeno, da prve dni zavodskega bivanja, niso dobili prav nobene hrane, šele tretji dan so dobili po dva pollitersko zajemalko kroga. Ta mera je bila čez nekaj časa dvignjena na eno zajemalko na dan in osebo. To je trajalo 14 dni. Po štirinajstih dneh pa se je stanje domobrancev v škofovih zavodihboljšalo v toliko, da so dobili enkrat na dan nekaj "čorbe". To je trajalo do prihoda angleške komisije, na kar se je hranaboljšala tako, da so zjutraj dobivali kavo, opoldne in zvečer pa "čorbo". Najvažnejše pa, kar se je zgodilo po prihodu angleške komisije, pa je to, da je prenehalo pretepanje, ki se je prej obilno prakticiralo, kakor se je kateremu izmed partizanov poljubilo. Včasih je prišlo do zelo težkih primerov. Že sojene domobrance so iz Št. Vida pošiljali na delo v Kočevje in Zagorje, podobno kar že prej one obsojene v Šk. Loki. O smrtnih obsodbah ni slišati glasov.

Po znani amnestiji so se začeli domobranci vrnati na svoje domove. Glede onih, ki so bili obsojeni in poslani na delo, doslej še ni mogoče podati kakega poročila. Zatrjujejo, da bodo vrnjeni tudi ti na svoje domove. Ti, ki so prišli iz Št. Vida domov, so zelo izmučeni, kar pa ni čudno po tolikšnem trpljenju in po prepričli prehrani. Naj navedemo samo to, da so dobivali šele od 5. avgusta t. l. po 1/4 kg kruha. /Piscu poročila iz domovine so znane razmere samo v šentviškem zaporu; kako je bilo odn. kako je z onimi, ki so bili s Koroškega odpeljani na Štajersko, pa mu ni znano./

NEKDAJ IN SEDAJ

Vsi vemo, kakšno je bilo stališče delavstva odn. njegovih strokovnih organizacij do akordnega dela. Posebno komunistična stranka pa je bila ti, ki je vodila neizpisen boj zoper akord. In Sedaj!

Ob priliki I. kongresa OF v Ljubljani, je bilo 17. 7. 45. tudi posebno vanje delavcev-delegatov, na katerem je govorila tov. minister Vida Ševa "o naši socialni politiki in strokovnih organizacijah". Za njo oril predsednik Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev te tov. Perko Vencelj, ki je izjavil o akordu naslednje:

"Akord"

Če poudarjamo udarniško delo, moramo dati našim udarnikom tudi priznanje, ne samo pohvalo in jih samo prikazovati kot vzor. Tako priznanje bo, če bomo v našem mezdnem sistemu uvedli akordno delo. Akordi morajo biti zopet osnovani na normalni meji proizvodnje. Akordna postavka naj omogoči vsem pridnim, zavestnim delavcem, da s tem lahko dosežejo višek svojega zaslužka. Strokovne organizacije niso tiste, ki bi hotele zbijati mezde navzdol, ampak morajo gledati realno stanje, kakršno je danes v državi. Na drugi strani pa je naša tendenca, da mi to plače dvignemo ne samo v okviru te uredbe, ampak da jih bomo dvignili preko nje. Zato je predpogoj vdanost, disciplina, udarniško delo, dvig proizvodnje in uvedba akordov." /Prim! Ljudska pravica" 21. jul. 45. št. 76. str. 2./.

Protikraljevske demonstracije v Ljubljani

V nedeljo 12. t. m. so se vrnila v Lj-o t. i. l. mladin, delovna brigada /1.200 dečkov in dečlic/, ki je odšla pred mesecem na delo na Krškem polju. Ko je proti večeru pripeljal poseben vlak na Lj. postajo, je bil delovni brigadi že tu prirejen pompozni sprejem, glavni pozdrav vse Lj-ě pa je bil na Kongres. trgu, koder so z balkona univerze dom. in tuji govorniki pozdravljali delovne udarnike. S kolodvora se je razvil po Miklošič., Prešernovi in Šelenburgovi ulici na Kongresni trg sprevoz z voj. godbo in četo vojakov in odredom gasilcev na čelu. Na čelu brigade, ki je sledila gasilcem, je stopal peterored s 3 zastavami: jugoslovansko, sovjetsko in slovensko, vsaka s sovjet. zvezdo v sredi. Ob strani zastav je stopal partizan z brzostrelko. Za peteroredom je korakala delavska godba in štab l. delov. mladin. udar. brigade in udarniki in udarnice, ki so se na delu posebno odlikovali.

V sprevozu so med drugim nosili transparente s sledečimi napisi: Hočemo republiko, nočemo monarhije, Hočemo Tita, nočemo kralja, Odgovor reakciji so rezultati našega dela. 5. bataljon je v sprevozu med korakanjem neprestano skandiral; in sicer kolikor so mu glasovi dajali: Ho-če-mo Ti-ta--no-mo kra-lja- Tudi 6. baon je imel napis: Hočemo itd.

Na zadnjim bataljonom je korakala 2 mladin. delov. brigada, ki se je prav sedaj v Lj-i ustanovila, s komandantom Jož. Vagnerjem/dosedanjim namestnikom komandanta l. brigade/na čelu. Med zbiranjem na Kongres. trgu so omladinci ves čas vzklikali Titu in proti kralju Petru odn. za republiko in proti monarhiji.

Ko se je ves sprevoz strnil na Kongres. trgu pred univerzo in so se na balkonu zbrali udarniki, ki so se posebno izkazali, je otvorila vrsto pozdravov sekretarka mest. odbora ZMS t. Olga Červanova. Delov. brigadnike je pozdravil tudi major Žika v imenu vojske. V imenu gl. odbora ZMS jih je pozdravil Jože Smole. Tem in dr. govornikom je končno odgovorila Vida Tavčarjeva, komisarka l. delov. udar. brigade. V vseh govorih so napadali reakcijo,

ki ji načeljuje kralj Peter, in pa prejšnjo staro protiljudsko Jugoslavijo.

Spomenik sovjet. armadi v M. Soboti. V nedeljo 12. t. m. so v M. Soboti odkrili spomenik, ki ga tvori visok obelisk na nogočnem trdnjav. podstavku s peterokrako zlato zvezdo na vrhu, z 2 sovjet. topovoma ob strani s sovjet. vojakom in žensko, tisonom kraj njiju. Spomenik stavljen na Gl. trgu. Osnutek izdelal sovjet. arhitekt vo' Arončik.

Na tabor. vodnjaku je bil kuhinjski nož, pri šoli bili najdčeni otroški če taborišču pa angl. knjigi